

УДК 373.2.015.31:613

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR CREATING A HEALTHY AND PROTECTIVE ENVIRONMENT IN PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Malakhova O. /Малахова О.Г.,
teacher / викладач

Zakharova V. /Захарова В.С.
education seeker/здобувач освіти

Bilash D./Білаш Д.В.
education seeker/здобувач освіти

*Municipal Institution «Uman Taras Shevchenko Professional College of Education and Humanities of Cherkasy Regional Council»
КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
ім.Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»*

Анотація. У статті підкреслено, що поряд з розвитком творчих здібностей дітей дошкільного віку, реалізації їх потенційних можливостей особистості, педагог здійснює збереження та зміцнення фізичного й психічного здоров'я кожної дитини. Успіх використання здоров'язберігаючого середовища залежить від дотримання комплексу відповідних педагогічних умов.

Ключові слова: педагогічні умови; здоров'язберігаюче середовище; діти дошкільного віку.

Вступ.

Сучасна характеристика та стан всіх аспектів здоров'я дітей дошкільного віку, педагогічні умови для створення здоров'язберігаючого середовища, використання здоров'язберезувальних технологій в закладах дошкільної освіти на сучасному етапі – це умови створення комфортного середовища.

Основний текст.

Зміни в державі, екології, суспільстві та здоров'ї населення, а особливо дітей, спрямовують педагогічну діяльність колективу закладів дошкільної освіти шукати різні шляхи створення здоров'язберігаючого середовища, успішність якого залежить від дотримання комплексу відповідних педагогічних умов. Слід відмітити, що поряд з розвитком творчих здібностей дітей дошкільного віку, реалізації їх потенційних можливостей особистості, педагог повинен здійснювати збереження та зміцнення фізичного й психічного здоров'я кожної дитини. Вихователь повинен орієнтуватися в сучасних підходах щодо навчання та виховання дітей дошкільного віку, сприяти зміцненню їх фізичного та психічного здоров'я, надавати пріоритетності фізкультурно-оздоровчій роботі, намагатися постійно розв'язувати проблеми збереження здоров'я дітей, покращення рівня їх фізичного розвитку й фізичної підготовленості. Так як здоров'я дітей найцінніше, що є в державі, вихователі та колектив закладу дошкільної освіти особливу увагу приділяють цій проблемі, знаходять нові підходи в роботі з дітьми. Оскільки діти в дитячому садку проводять багато часу, то освітній процес слід будувати на основі врахування не лише

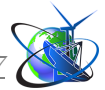
можливостей і рівня розумового розвитку вихованців, але й стану всіх аспектів їх здоров'я (фізичного, психічного, духовного та соціального). Створення здоров'язберігаючого середовища можливе лише тоді, коли педагог має особистісну спрямованість на збереження здоров'я своїх вихованців, що залежить від пріоритетності вибору оздоровчої діяльності в здійсненні навчально-виховної роботи.

Педагогічними умовами створення здоров'язберігаючого середовища в закладі дошкільної освіти є:

- пріоритетність оздоровчого спрямування освітнього процесу в закладі дошкільної освіти;
- комплексність реалізації всіх його компонентів з обов'язковим урахуванням особистісно-орієнтованого підходу до кожного вихованця;
- оптимальність вибору оздоровчих технологій у роботі з дітьми дошкільного віку;
- достатня матеріально-технічна база, в обов'язковому поєднанні її з відповідними за розміром і призначенням приміщеннями, груповими кімнатами й територією, що є важливим як для фізичного, так і для психічного розвитку дошкільників;
- налагодження відповідної санітарним нормам роботи в освітленні, опаленні, забезпечення відповідним віку обладнанням (наповнення групових кімнат, спортзалу, майданчиків, наявність басейну) й інвентарем, необхідного для роботи закладу дошкільної освіти;
- всебічного розвитку дітей і зміцнення їх здоров'я;
- естетичне оформлення групових кімнат, інших приміщень і території закладів дошкільної освіти;
- отримання дітьми раціонального харчування відповідно їх віку та додаткової вітамінізації тощозакладів дошкільної освітязакладів дошкільної освіти[2].

Крім того, створення такого середовища залежить також і від місцезнаходження закладу – село, місто, центр чи окраїна (можливість проведення туристичних походів, відпочинку на лоні природи тощо), близькість промислової зони, автодоріг, магістралей (чистота повітря, наявність шуму, звуку тощо), що необхідно враховувати під час створення здоров'язберігаючого середовища.

Таким чином, весь освітній процес має бути підпорядкований провідній меті – збереження здоров'я дітей. Саме за таких умов проведення роботи з дітьми з усіх напрямів, у першу чергу, має містити оздоровчу спрямованість. Але процес формування, зміцнення здоров'я дітей і подальше його збереження залежить не тільки від врахування вищезазначених умов оздоровчої роботи з дітьми. Досить важливо, щоб педагог умів доцільно застосовувати нетрадиційні заходи – сучасні оздоровчі технології, які сприяють зміцненню здоров'я вихованців. Для цього вихователь має добре орієнтуватися в усіх досягненнях дошкільної освіти та вміло впроваджувати ті освітні технології, які містять в собі оздоровчу спрямованість. Цінним є твердження Н.Денисенко стосовно того, що наповнення занять з фізичної культури, ранкової гімнастики та інших

форм роботи різноманітними рухами в комплексі з традиційними й нетрадиційними оздоровчими технологіями збагатять дітей знаннями про особисте здоров'я, сформуують у них уміння та навички оздоровлення й відновлення власного організму. Проте варто додати, що оздоровчі технології з метою збереження й зміцнення здоров'я дошкільників слід застосовувати не тільки на заняттях, але й в інших формах роботи, у різних видах діяльності: ігровій, навчальній, трудовій, самостійній тощо. У будь-якому разі педагог під час застосування оздоровчих технологій повинен володіти відповідними знаннями: про вплив обраних технологій на організм дитини, знати стан здоров'я кожного вихованця, відчувати міру, щоб не нашкодити, обирати технології, що відповідають віку дошкільників [1].

Здоров'язберезувальні технології, які використовуються в закладі дошкільної освіти:

- горизонтально-пластичний балет за М. Єфіменко;
- лікувально-профілактичні масажі: крапковий, пляшковий, щітковий, горіховий, за допомогою махрової рукавички; масаж рефлекторних зон стопи, використовуючи «доріжки здоров'я», масаж за Уманською, проведення масажу за методикою Су-Джок;
- гімнастика для очей;
- гімнастика Мудри;
- пальчикова гімнастика;
- дихальна гімнастика (Л.Стрельникова)
- шоу гун-терапію;
- фітотерапія (чаї, коктейлі, фітомішечк
- ароматерапія (ароматизація приміщення);
- вітамінотерапія (вітамінізація страв);
- хромотерапія – наука, що вивчає властивості кольору
- сезонні оздоровчі забавлянки;
- релаксації

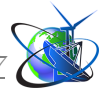
Новітні здоров'язберігаючі технології:

- ✓ киснева терапія (киснева пінка);
- ✓ бальнеотерапія (душі, обливання ніг);
- ✓ ландшафтна терапія («Стежка здоров'я»);
- ✓ ароматерапія;
- ✓ фізіотерапія (вітамінні, грудні, заспокійливі чаї);
- ✓ соляна кімната [2];
- ✓ глайдинг (фітнес-гімнастика на дисках);
- ✓ роуп-скіппінг (стрибки на скакалці);
- ✓ ігрова методика Любомира Бейби «Від руху до здоров'я» (творчі вправи зі спортивним інвентарем) тощо [3].

Всі ці технології спрямовані, в першу чергу, на виховання фізично і психічно здорових дітей, мають ефективний комплексний вплив на формування їхнього здоров'я.

Висновки.

Здоров'ятворчі та здоров'язберезувальні технології можна

використовувати у різних організаційних видах роботи, протягом дня, інтегруючи їх у різні види діяльності дітей. Найбільш дієвих результатів у зміцненні здоров'я дітей, досягається в процесі комплексного підходу до зміцнення фізичного, психічного, соціально-духовного здоров'я, шляхом поєднання ефективних педагогічних впливів, медичних засобів, психологічно корекційно - розвивальної роботи з дітьми та співпраці з сім'єю.

Література:

1. Андрющенко Т. К. Формування здоров'язбережувальної компетентності як соціально-педагогічна проблема / Андрющенко Т. К. // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2012. № 7. С. 123-127.
2. Башавець Н. А. Здоров'язбережувальна компетентність майбутнього фахівця як основа його культури / Башавець Н. А. // Наука і освіта». 2013 № 1 – 2. С. 120 – 121.
3. Здобров'язбережувальні технології у закладі дошкільної освіти/авт.упоряд. І. І. Нікітіна. Харків: Вид.група «Основа», 2022. 174, с. (Серія «Новий Базовий компонент»).

Literature:

1. Andryushchenko T. K. Formation of health-preserving competence as a socio-pedagogical problem / Andryushchenko T. K. // Scientific bulletin of Lesya Ukrainka Volyn National University. 2012. No. 7. P. 123-127.
2. Bashavets N. A. Health-saving competence of the future specialist as the basis of his culture / Bashavets N. A. // Science and education". 2013 No. 1 - 2. P. 120 - 121.
3. Kindness-saving technologies in a preschool education institution/auth. I. I. Nikitin. Kharkiv: Publishing group "Osnova", 2022. 174, p. (Series "New Basic Component").

***Abstract.** The article emphasizes that along with the development of creative abilities of preschool children, the realization of their potential personality, the teacher preserves and strengthens the physical and mental health of each child. The success of using a health-preserving environment depends on compliance with a set of appropriate pedagogical conditions.*

***Keywords:** pedagogical conditions; healthy environment; children of preschool age.*